

Nota redakcyjna

W bieżącym numerze *Studiów Demograficznych* (1–2/2022) publikujemy cztery artykuły naukowe. W pierwszym z nich Ewa Gałęcka-Burdziak i Marek Góra dokonali analizy wzorców zaangażowania starszych pracowników na rynku pracy w okresie do sześciu lat przed przejściem z zarejestrowanego bezrobocia na emeryturę. Na podstawie danych administracyjnych z publicznych urzędów pracy w Polsce, dotyczących populacji pracowników urodzonych w latach 1940–1965, którzy przeszli na emeryturę bezpośrednio z bezrobocia w latach 2001–2017, przy wykorzystaniu analizy sekwencji i wielostanowego modelu ryzyka konkurencyjnego k-progresywnego, zidentyfikowane zostały okresy zatrudnienia, bezrobocia i bierności na rynku pracy. Uzyskane wyniki pokazały, że średnio 81% całego czasu obserwacji upłynęło poza zatrudnieniem, głównie w postaci długotrwałych okresów bezrobocia, osoby te miały zaś tendencję do pobierania zasiłków dla bezrobotnych tak długo, jak to możliwe. Wydaje się zatem, że pracownicy ci ograniczali swoją aktywność na rynku pracy, czekając na nabycie uprawnień emerytalnych.

W drugim artykule, autorstwa Małgorzaty Raczkowskiej, Moniki Utzig i Anety Mikuły, wykorzystano wskaźniki dotyczące równości płci w obszarach związanych z pracą oraz władzą polityczną i gospodarczą publikowane przez Eurostat dla krajów Unii Europejskiej. Zastosowano metodę TOPSIS, w wyniku której wyznaczono wartości zmiennych syntetycznych opisujących równość płci, pozwalające na liniowe uporządkowanie analizowanych krajów pod względem wybranych cech za 2009 r. i 2019 r. W efekcie wyodrębnione zostały cztery grupy krajów UE według poziomu równości płci: wysoki, średni wyższy, średni niższy oraz niski. Do krajów o wysokim stopniu równości płci włączone zostały: Szwecja, Finlandia i Dania, o niskim zaś: Grecja, Cypr i Malta.

Dwa kolejne artykuły to komunikaty naukowe. Pierwszy z nich został przygotowany przez Łukasza Jurka. Bazując na danych z Europejskiego Sondażu Społecznego i World Population Prospects, autor sprawdził, czy postrzeganie progę starości przez mieszkańców jest powiązane z obserwowaną sytuacją demograficzną w danym kraju. Wyniki analiz pokazały, że postrzeganie progę starości przez mieszkańców w różnym wieku w analizowanych krajach europejskich nie ma związku ze stopniem zaawansowania procesu starzenia się ludności. Kolejny komunikat, autorstwa Małgorzaty Wrotek i Małgorzaty Kalbarczyk, przedstawia strukturę różnych form opieki stacjonarnej dla osób starszych i osób niesamodzielnych w Polsce według wybranych cech mieszkańców. Wykorzystano tu dane indywidualne o mieszkańcach prywatnych domów spokojnej starości, publicznych domów spokojnej starości (DPS) oraz publicznych domów opieki (ZOL) z całej Polski. Autorki pokazały, że osoby o mniejszych sieciach społecznych i gorszej sytuacji finansowej częściej przebywały w publicznych domach dla osób starszych. Jednocześnie pozostały w nich dłużej i rzadziej zgłaszały ograniczenia przy wykonywaniu podstawowych czynności życiowych.

W kolejnej części niniejszego numeru *Studiów Demograficznych* publikujemy sprawozdanie z konferencji naukowej „Zrozumieć zmianę demograficzną”, zorganizowanej przez Komitet Nauk Demograficznych Polskiej Akademii Nauk w czerwcu 2022 r. Zamieszczamy także wypowiedzi członków KND PAN wygłoszone podczas panelu „Zmiana demograficzna w Polsce”, który odbył się w grudniu 2022 r. Numer kończymy pożegnaniem śp. Profesora Jamesa Vaupela, jednego z najwybitniejszych współczesnych demografów, założyciela i wieloletniego dyrektora Instytutu Badań Demograficznych Maxa Plancka (Max Planck Institute for Demographic Research, MPIDR) w Rostocku (Niemcy).

Anita Abramowska-Kmon, redaktor naczelna